

การศึกษารูปแบบการกระจายอำนาจบริหารการศึกษา
ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร

นายธีระภาพ เพชรมาลัยกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-5867-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A STUDY OF THE DECENTRALIZATION MODEL
IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION OF EXTRA LARGE SECONDARY SCHOOLS
UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION
IN BANGKOK METROPOLIS**

Mr.Theeraphab Phetmalaikul

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Administration**

Department of Educational Administration

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-5867-7

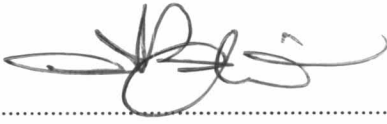
หัวข้อวิทยานิพนธ์   การศึกษารูปแบบการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาของ โรงเรียนมัธยมศึกษา
 ขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานใน
 กรุงเทพมหานคร
 โดย   นายธีระภาพ เพชรมาลัยกุล
 สาขาวิชา   บริหารการศึกษา
 อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

 ..... คณบดีคณะกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สิ้นลารัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ..... ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สิ้นลารัตน์)

 ..... อาจารย์ที่ปรึกษา
 (รองศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์)

 ..... กรรมการ
 (ดร.ปองสิน วิเศษศิริ)

ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล: การศึกษารูปแบบการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร (A STUDY OF THE DECENTRALIZATION MODEL IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION OF EXTRA LARGE SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION IN BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร.วิระวัฒน์ กุทัษรัตน์ 248 หน้า.

ISBN 974-17-5867-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและรูปแบบการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาเจาะลึกรายละเอียดโดยวิธีศึกษาเอกสารของโรงเรียนและสัมภาษณ์ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 27 รายจาก 3 โรงเรียนตัวแทนในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร 3 เขตเขตละ 1 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบศึกษาเอกสารและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นโดยใช้กรอบแนวคิดรูปแบบการกระจายอำนาจบริหารภายในองค์กรของ Mintzberg และการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาสู่สถานศึกษามาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางและแผนภูมิประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า

1. โครงสร้างการบริหารแบ่งออกเป็น 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายธุรการ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปกครองและฝ่ายบริการ โดยบางสถานศึกษาอาจแยกงานนโยบายและแผนขึ้นเป็นฝ่ายหรือตั้งเป็นสำนักงาน ผู้บริหารสูงสุดคือผู้อำนวยการ ส่วนงานปฏิบัติจัดการเรียนการสอนคือฝ่ายวิชาการ ส่วนงานสนับสนุนคือฝ่ายธุรการ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายบริการ มีสำนักงานนโยบายและแผน/งานแผนงานเป็นส่วนงานมาตรฐานและคุณภาพ การกระจายอำนาจเป็นการมอบอำนาจหน้าที่แก่ผู้บริหารและคณะบุคคลตามโครงสร้างบริหาร การทำงานจะอยู่ในรูปของคณะกรรมการหลายชุดประสานงานร่วมกัน การกระจายอำนาจบริหารแบ่งเป็น 4-5 ชั้น บุคลากรในโครงสร้างบริหารดำเนินการเป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ/ผู้ช่วยผู้อำนวยการได้รับการแต่งตั้ง/โยกย้ายเข้าสู่สถานศึกษาจากต้นสังกัด ส่วนผู้บริหารและคณะกรรมการจะได้รับการจัดสรรอำนาจหน้าที่และแต่งตั้งเป็นการภายใน ซึ่งจำนวนบุคลากรระดับผู้บริหารการศึกษาระดับรองผู้ช่วยผู้อำนวยการขึ้นไปจะมีระหว่าง 15-17 ท่าน ประกอบด้วยผู้อำนวยการ 1 ท่าน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ 4 ท่าน รองผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายละ 2-3 ท่าน จำนวนงาน (หน่วยงาน) ในโครงสร้างบริหารจะอยู่ระหว่าง 47-69 งาน ขึ้นกับนโยบายผู้บริหารและภาระงานของสถานศึกษา จำนวนงานในฝ่ายวิชาการมีมากที่สุด รองลงมาฝ่ายธุรการ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายบริการ ในสัดส่วนใกล้เคียง และเมื่อวิเคราะห์ด้วยการเปรียบเทียบงานในโครงสร้างบริหารสถานศึกษาพบว่า งานที่มีการจัดเหมือนกันในสถานศึกษาแต่ละฝ่ายคือ ฝ่ายวิชาการ ได้แก่ งานสำนักงาน งานหมวดวิชา/กลุ่มสาระการเรียนรู้ งานทะเบียนและวัดผล งานห้องสมุด งานแนะแนว งานสารสนเทศ งานแผนงาน งานวิจัยและพัฒนา งานศูนย์ผลิตเอกสาร รวม 9 งาน ฝ่ายธุรการ ได้แก่ งานสารบรรณ งานการเงินและบัญชี งานบุคลากรและงานตรวจสอบภายใน รวม 4 งาน ฝ่ายปกครอง ได้แก่ งานสำนักงาน งานระดับชั้น งานระเบียบวินัย/ความประพฤติ งานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม งานกิจกรรมการเสริมหลักสูตร/กิจการนักเรียน งานรักษาความปลอดภัย รวม 6 งาน ฝ่ายบริการ ได้แก่ งานสำนักงาน งานอาคารสถานที่ งานพยาบาล/อนามัยนักเรียน งานชุมชนสัมพันธ์/ประสานชุมชน งานคนงานภารโรง รวม 5 งาน

2. สภาพการกระจายอำนาจบริหารการศึกษามาตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ผู้กระจายอำนาจคือผู้อำนวยการมากที่สุด ผู้รับการกระจายอำนาจอยู่ในรูปคณะกรรมการเป็นส่วนใหญ่โดยมีสัดส่วนการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาด้านวิชาการ/งบประมาณมากที่สุด ส่วนงานที่รองรับการกระจายอำนาจบริหารด้านวิชาการคือส่วนงานปฏิบัติมากที่สุด ส่วนงานที่รองรับการกระจายอำนาจบริหารงานบุคคลคือส่วนงานสนับสนุน/ส่วนงานปฏิบัติมากที่สุด ส่วนงานที่รองรับการกระจายอำนาจบริหารงบประมาณคือส่วนงานสนับสนุนมากที่สุด ส่วนงานที่รองรับการกระจายอำนาจบริหารทั่วไปคือส่วนงานสนับสนุนมากที่สุด

3. รูปแบบการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาคงกับรูปแบบการกระจายอำนาจบริหารในองค์กรของ Mintzberg แบบ Type D : Selective Vertical and Horizontal Decentralization คือ กระจายอำนาจแบบเลือกทั้งในแนวดิ่งและแนวราบ ซึ่งผู้บริหารสูงสุดและผู้บริหารระดับรองลงมาเลือกที่จะกระจายอำนาจบริหารและจัดการศึกษาในเรื่องที่แตกต่างกันทั้งในแนวดิ่งและแนวราบสู่สายงาน 4-5 ฝ่ายตามโครงสร้างบริหาร ผู้บริหารสูงสุดกระจายอำนาจการตัดสินใจสู่ส่วนงานตามลำดับชั้น ผู้บริหารสูงสุดกระจายอำนาจการตัดสินใจส่วนใหญ่ด้วยการมอบหมายงานและให้อำนาจหน้าที่แก่ผู้บริหารระดับต่ำลงมาในสายงานต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 89.86-91.67 โดยมีสัดส่วนการกระจายอำนาจในแนวดิ่งสู่ฝ่ายวิชาการมากที่สุด ร้อยละ 31.91-34.78 กระจายอำนาจในแนวดิ่งสู่ส่วนงานมาตรฐานและคุณภาพน้อยที่สุด ร้อยละ 4.26-10.14 ส่วนการกระจายในแนวราบโดยส่วนงานหลักคือส่วนงานปฏิบัติมีงานที่มีการให้อำนาจตัดสินใจสู่ภายนอกโครงสร้างฝ่ายวิชาการในสัดส่วนร้อยละ 33.33-56.25

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา .....ลายมือชื่อนิติกร .....
สาขาวิชา ..... บริหารการศึกษา .....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ปีการศึกษา ..... 2546 .....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม .....

458 37080 27 : MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORDS : STATE AND MODEL OF EDUCATIONAL ADMINISTRATION DECENTRALIZATION

THEERAPHAB PHETMALAIKUL: A STUDY OF THE DECENTRALIZATION MODEL IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION OF EXTRA LARGE SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION IN BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF.VEERAWAT UTAIRAT.Ph.D. 248 pp. ISBN 974-17-5867-7

This research intends to study the the decentralization state and model in educational administration of extra large secondary schools under the jurisdiction of the office of the basic education commission in Bangkok metropolis. This is the descriptive research that the data collection is done by studying school documents and interviewing a group of school administrators consists of 27 persons from 3 schools which are the examples of each Bangkok educational area. The documentary study form and structural interviewing form are used as researching tools which are developed by referring the conceptual framework from Decentralization in Fives of Mintzberg and the section 39 in chapter 5 of National Education Act of B.E.2542 (1999).The data is analyzed by frequency distribution, percentage, presenting in form of tables and diagrams with description, data processing by SPSS for Windows.

According to the research, it is found that :

1. The school administrative structure is divided into 4 affairs: clerical affair, academic affair, governing affair and service affair. Some schools may established the policy and planning job as one affair or office. The strategic apex is the director, the operating core is academic affair, technostructure is the policy and planning affair, the support staff consist of the clerical affair, governing affair and service affair. The power is delegated down to administrators and committees in administrative structure, working in form of committees with cooperation. Administrative structure has 4-5 decentralization levels, persons in structure : director and assistant directors are dominated by secretary general of the Office of the Basic Education Commission, other positions and committees in school are internal appointed by director, the number of administrators are between 15-17 persons composed of 1 director,4 assistant directors and 2 or 3 vice-assistant directors from each affair. The total number of jobs in administrative structure are between 47-69 units depend on director's policy and tasks of school, the total number of jobs in academic affair is the largest number, followed by the number of jobs in clerical affair, governing and service affair as the close amount. With the analysis by comparing the jobs in same affair of educational administration structure from each school, it was found that the same jobs are grouped in same affair as following; academic affair consist of official job, subjects grouping job, registration and evaluation job, library job, guiding job, information technology job, planning job, research and development job, documentation job, altogether 9 jobs; the clerical affair consists of corresponding job, financial and accounting job, personnel and internal audit job, altogether 4 jobs; governing affairs consists of official job, class job, discipline and behavior job, morality encouragement job, student activities job, security job, altogether 6 jobs; service affair: consists of official job, accommodation job, sanitation and health care job, community relations job, janitor job, altogether 5 jobs.

2. The state of the decentralization in educational administration according to national education act of B.E. 2542 (1999) can be found that the person who decentralize power the most is the director. The power receivers are mainly in the form of committees and the most proportion of educational administration power which decentralized down is academic power and budget power. Most of academic management power is decentralized to operating core (academic affair). Most of personnel management power is decentralized to supporting part (clerical, governing and service affair) or operating core. Most of budget management power is decentralized to supporting part . And most of general management power is decentralized to the supporting part.

3. The decentralization model in educational administration is equivalent to the administration decentralization of "Decentralization in Fives" (Mintzberg, 1983) in type D: selective vertical and horizontal decentralization which educational administration power is dispersed in both vertical and horizontal dimension coming together. In the vertical dimension, power for different types of decisions is delegated to 4-5 work constellations at various levels of the heirachy in administrative structure. The strategic apex decentralizes mostly power through delegation with authorities to the lower administrators and staffs in the number of 89.86-91.67%, vertically with the largest proportion on academic affair, 31.91-34.78% and the least to techno structure, 4.26-10.14%; horizontally out of main line (academic affair) with the largest proportion to technostructure and support part that share decision making authority outwards to academic affair in the number of 33.33-56.25%

Department ..... Educational Administration ..... Student's signature *Theeraphab Phetmalaiikul*

Field of study ..... Educational Administration ..... Advisor's signature *C. Utairat*

Academic Year ..... 2003 ..... Co-advisor's signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.วิระวัฒน์ อุทัยรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่คอยช่วยเหลือแนะนำ ให้ความรู้ แก้ไขปรับปรุงต่างๆ ทั้งให้กำลังใจ และความห่วงใยแก่ผู้วิจัยตลอดมาทั้งในฐานะเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการและในฐานะที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อย่างยิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณท่านไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์และน้อมมุทิตาแด่คณาจารย์ปัจจุบันและคณาจารย์ผู้เกษียณอายุราชไปแล้วของภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้วิทยาการต่างๆ ให้แก่ผู้วิจัย

กราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา กุปรัตน์ รองศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ต้นติเมธ คร.ดิเรก พรสีมา รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน ที่ปรึกษาสภา การศึกษาด้านระบบการศึกษา ดร.ดิเรก เขียวศรี สถาบันพัฒนาผู้บริหาร และดร.ดิเรก วรรมเสียร ผู้ช่วย ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรมที่กรุณาเสียสละเวลาในการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะที่แนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ให้งานวิจัยสมบูรณ์ขึ้น

กราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ และรอง ศาสตราจารย์ ดร.วิระวัฒน์ อุทัยรัตน์ ที่ให้ความกรุณาในการเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสิทธิรักษ์ จันทร์สว่าง ผู้อำนวยการลัดดา พร้อมมูล ผู้อำนวยการ ปราโมทย์ ราชพิบูลย์ที่อนุญาตแก่ผู้วิจัยในการเก็บข้อมูลในสถานศึกษาพร้อมมอบหมายบุคคลรับผิดชอบทำ หน้าที่ประสานงานและอำนวยความสะดวกคือผู้ช่วยผู้อำนวยการนาวิ ยั่งยืน ผู้ช่วยผู้อำนวยการเพ็ญแจ วัฒนสุข ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิฑูรย์ สระทองคำ อาจารย์มุสสดี รุวิงควัฒน์ อาจารย์เพ็ญจิตร คงมณี อาจารย์สมพิศ ทอง เปล่งรัมย์ อาจารย์อรรถพร ประเสริฐศรี คุณธัญญภรณ์ ศุภพรโสภาส ตลอดจนผู้บริหารการศึกษา คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคุณพ่อพลกฤษณ์ กิจประชากรที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และสนับสนุนแก่ผู้วิจัยโดย มิได้หวังสิ่งตอบแทน ทั้งยังแนะนำการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป

ขอกราบแทบเท้าบุพการีผู้ให้กำเนิดทั้งสองท่าน คือ คุณพ่อสีเซ้ง แซ่จั่วและคุณแม่เข็มมิ เพชรมาลัยกุลที่อบรมเลี้ยงดูให้การศึกษาจนเติบโตและคอยห่วงใยให้กำลังใจเสมอมา ตลอดจนพี่สาวคุณศรี สมบูรณ์ โรจน์อัสวเสถียร หลานๆ ดร.โชติรัตน์และ ดญ.กัลยา เพชรมาลัยกุล คุณปารีณา ทองธวัชที่ช่วยถอด เทปสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์ผลวิจัย

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณเพื่อนๆ ร่วมรุ่นภาควิชาบริหารการศึกษา (ในราชการ) รุ่นที่ 40 ทุกคนที่คอย เป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน ให้คำแนะนำ ประสานงานการทำงานร่วมกันจนดำเนินการวิจัยจนเสร็จสิ้น และขอ อุทิศบุญกุศลอันเกิดจากการศึกษาและค้นคว้างานวิจัยนี้ น้อมบูชาแด่พระอุปัชฌาย์และอาจารย์ทั้งหลาย โดยเฉพาะ พระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ (ธมฺมชโยภิกขุ) และพระภาวนาวิริยคุณ (ทศตชีโวภิกขุ) ผู้เปรียบประดุจ บิดาทางธรรมด้วยความเคารพอย่างสูงยิ่ง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
 บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
คำถามในการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดทฤษฎีในการดำเนินการวิจัย	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
วิธีดำเนินการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
ลำดับขั้นการนำเสนอผลการวิจัย.....	10
 2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	 13
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ	13
ทฤษฎีรูปแบบการกระจายอำนาจบริหารในองค์การของ Mintzberg	22
แนวคิดและทฤษฎีรูปแบบและแนวทางการกระจายอำนาจบริหารการศึกษา.....	28
วิวัฒนาการและแนวคิดการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาไทย.....	35
สาระสำคัญของการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542 และฉบับที่ 2 (แก้ไขเพิ่มเติม) พ.ศ.2545 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง .	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	54
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	54
รูปแบบการวิจัย	54
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
การสร้างเครื่องมือ	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล	61
การวิเคราะห์ข้อมูล	62
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารและจัดการศึกษา พร้อมงานในอำนาจหน้าที่	63
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและรูปแบบการกระจายอำนาจ บริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ของโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร.....	99
5 สรุปผล อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	139
สรุปผลการวิจัย.....	139
อภิปรายผลการวิจัย.....	150
ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้	157
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป.....	161
รายการอ้างอิง	162
ภาคผนวก.....	167
ภาคผนวก ก เครื่องมือวิจัย	168
ภาคผนวก ข รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	182
ภาคผนวก ค หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย บันทึกข้อความ “ขอส่งโครงร่างวิทยานิพนธ์และขอสอบโครงร่าง วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต”.....	185

ภาคผนวก ง เอกสารการเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการวิจัย.....	199
ภาคผนวก จ เอกสารเกี่ยวกับข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่างวิจัย	219
ภาคผนวก ฉ โครงสร้างบริหารการศึกษาของหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหาร ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542	244
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	248

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงข้อดี-ข้อเสียของการปกครองแบบมัยวิภาค	18
2.2 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะการใช้อำนาจรัฐ	34
2.3 แสดงการเปรียบเทียบลักษณะการใช้อำนาจตามรูปแบบ	35
3.1 กลุ่มตัวอย่างตัวแทนประชากรของเขตพื้นที่การศึกษา	56
3.2 คุณสมบัติเด่นด้านบริหารการศึกษาและดำเนินการปฏิรูปการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	56
3.3 จำนวนผู้ให้ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานศึกษา	57
4.1 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรด้านสถานภาพส่วนบุคคล	64
4.2 จำนวนบุคลากรระดับผู้บริหารการศึกษาจำแนกตามสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง	96
4.3 จำนวนงานของสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างจำแนกตามฝ่าย ที่ได้รับอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ	97
4.4 ร้อยละของจำนวนงานจำแนกตามฝ่ายของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย	97
4.5 ร้อยละจำนวนงานจำแนกตามฝ่ายของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย	98
4.6 ร้อยละของจำนวนงานจำแนกตามฝ่ายของโรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม	98
4.7 ประมวลผลการศึกษาคำสั่ง โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย พ.ศ.2546	100
4.8 ประมวลผลการศึกษาคำสั่ง โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย พ.ศ.2546	105
4.9 ประมวลผลการศึกษาคำสั่ง โรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม พ.ศ.2546	110
4.10 ร้อยละของผู้กระจายอำนาจและผู้รับการกระจายอำนาจบริหารการศึกษา ในคำสั่งโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ปีการศึกษา 2546	114
4.11 ร้อยละของคำสั่งการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติในคำสั่งโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ปีการศึกษา 2546 จำแนกตามด้านบริหาร	115
4.12 ร้อยละคำสั่งการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติด้านวิชาการในคำสั่งโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ปีการศึกษา 2546 จำแนกตามส่วนงานที่รับการกระจายอำนาจ	116
4.13 ร้อยละของคำสั่งการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติด้านบริหารงานบุคคลในคำสั่งโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ปีการศึกษา 2546 จำแนกตามส่วนงานที่รับการกระจายอำนาจ	117
4.14 ร้อยละของคำสั่งการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติด้านงบประมาณในคำสั่งโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ปีการศึกษา 2546	

	จำแนกตามส่วนงานที่รับการกระจายอำนาจ.....	129
4.26	ร้อยละของคำสั่งการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติค้ำงบประมาณในคำสั่งโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ปีการศึกษา 2546 จำแนกตามส่วนงานที่รับการกระจายอำนาจ.....	130
4.27	ร้อยละของคำสั่งการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติค้ำบริหารทั่วไปในคำสั่งโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ปีการศึกษา 2546 จำแนกตามส่วนงานที่รับการกระจายอำนาจ.....	131
4.28	จำนวนตัวแปรบ่งรูปแบบกระจายอำนาจของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จำแนกตามโครงสร้าง 5 ส่วนของกรอบแนวคิดวิจัย	133
4.29	ร้อยละของตัวแปรบ่งการกระจายอำนาจแนวคิดของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จำแนกตามโครงสร้าง 5 ส่วนของกรอบแนวคิดวิจัย	134
4.30	ร้อยละของตัวแปรบ่งการกระจายอำนาจแนวราบของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ที่มีการกระจายอำนาจตัดสินใจออกนอกสายงานหลัก	134
4.31	จำนวนตัวแปรบ่งรูปแบบกระจายอำนาจของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย จำแนกตามโครงสร้าง 5 ส่วนของกรอบแนวคิดวิจัย	135
4.32	ร้อยละของตัวแปรบ่งการกระจายอำนาจแนวคิดของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย จำแนกตามโครงสร้าง 5 ส่วนของกรอบแนวคิดวิจัย	135
4.33	ร้อยละของตัวแปรบ่งการกระจายอำนาจแนวราบของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ที่มีการกระจายอำนาจตัดสินใจออกนอกสายงานหลัก	136
4.34	จำนวนตัวแปรบ่งรูปแบบกระจายอำนาจของโรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม จำแนกตามโครงสร้าง 5 ส่วนของกรอบแนวคิดวิจัย	137
4.35	ร้อยละของตัวแปรบ่งการกระจายอำนาจแนวคิดของโรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม จำแนกตามโครงสร้าง 5 ส่วนของกรอบแนวคิดวิจัย	137
4.36	ร้อยละของตัวแปรบ่งการกระจายอำนาจแนวราบของโรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม ที่มีการกระจายอำนาจตัดสินใจออกนอกสายงานหลัก	138
5.1	ปริมาณและร้อยละของตัวแปรบ่งการกระจายอำนาจบริหารการศึกษา ของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ปีการศึกษา 2546	144
5.2	ปริมาณและร้อยละของตัวแปรบ่งการกระจายอำนาจบริหารการศึกษา ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ปีการศึกษา 2546.....	146
5.3	ปริมาณและร้อยละของตัวแปรบ่งการกระจายอำนาจบริหารการศึกษา ของโรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม ปีการศึกษา 2546	148

- 5.4 แนวทางการวัดสัดส่วนการกระจายอำนาจบริหารจัดการภายในองค์กร
เพื่อระบุรูปแบบของการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาของโรงเรียน
มัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน... 156

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1.1 Five types of decentralization.....	5
1.2 The five basic parts of organization	6
2.1 ระดับความเข้มข้นของการใช้อำนาจในการตัดสินใจกับประเภทของ การใช้อำนาจในการตัดสินใจ.....	22
2.2 แสดงความต่อเนื่องของการควบคุมกระบวนการตัดสินใจ.....	24
2.3 Selective decentralization to functional work constellations.....	25
2.4 กรอบกระจายอำนาจบริหารและจัดการศึกษาตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.....	44
2.5 โครงสร้างการบริหารการศึกษาระบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542	46
4.1 ร้อยละของผู้บริหารการศึกษากลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	66
4.2 ร้อยละของผู้บริหารการศึกษากลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ	66
4.3 ร้อยละของผู้บริหารการศึกษากลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุราชการ.....	66
4.4 ร้อยละของผู้บริหารการศึกษากลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่งปัจจุบัน.....	67
4.5 ร้อยละของผู้บริหารการศึกษาจำแนกตามกรอบแนวคิดวิจัย	67
4.6 ร้อยละของผู้บริหารการศึกษากลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ระยะเวลาทำงานในฐานะผู้บริหารสายงาน	67
4.7 ร้อยละของผู้บริหารการศึกษากลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน	67
4.8 ร้อยละของผู้บริหารการศึกษากลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม วุฒิการศึกษาสูงสุด	68
4.9 ร้อยละของผู้บริหารการศึกษากลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทวุฒิการศึกษา สูงสุด.....	68
4.10 โครงสร้างบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย.....	70
4.11 โครงสร้างบริหารฝ่ายธุรการของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย.....	71
4.12 โครงสร้างบริหารฝ่ายวิชาการของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย.....	72
4.13 โครงสร้างบริหารฝ่ายปกครองของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย	73
4.14 โครงสร้างบริหารฝ่ายบริการการของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย.....	74

4.15	โครงสร้างบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย.....	78
4.16	โครงสร้างบริหารฝ่ายธุรการของโรงเรียนเรียนฤทธิยะวรรณาลัย.....	79
4.17	โครงสร้างบริหารฝ่ายวิชาการของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย.....	80
4.18	โครงสร้างบริหารฝ่ายปกครองของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย.....	81
4.19	โครงสร้างบริหารฝ่ายบริการการของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย.....	82
4.20	โครงสร้างบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม.....	86
4.21	โครงสร้างบริหารฝ่ายธุรการของโรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม.....	87
4.22	โครงสร้างบริหารฝ่ายวิชาการของโรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม.....	88
4.23	โครงสร้างบริหารฝ่ายปกครองของโรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม.....	89
4.24	โครงสร้างบริหารฝ่ายบริการการของโรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม.....	90
4.25	โครงสร้างบริหารสำนักงานนโยบายและแผนโรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม	91
4.26	ร้อยละของผู้กระจายอำนาจบริหารการศึกษาในคำสั่งโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยปีการศึกษา 2546.....	115
4.27	ร้อยละของผู้รับการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาในคำสั่งโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยปีการศึกษา 2546.....	115
4.28	ร้อยละของคำสั่งด้านกระจายอำนาจบริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติในคำสั่งโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ปีการศึกษา 2546 จำแนกตามด้านบริหาร.....	116
4.29	ร้อยละของคำสั่งการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติด้านวิชาการในคำสั่งโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยปีการศึกษา 2546 จำแนกตามส่วนงานที่รับการกระจายอำนาจ.....	117
4.30	ร้อยละของคำสั่งการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติด้านบริหารงานบุคคลในคำสั่งโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยปีการศึกษา 2546 จำแนกตามส่วนงานที่รับการกระจายอำนาจ.....	118
4.31	ร้อยละของคำสั่งการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติด้านงบประมาณในคำสั่งโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยปีการศึกษา 2546 จำแนกตามส่วนงานที่รับการกระจายอำนาจ.....	119
4.32	ร้อยละของคำสั่งการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติด้านบริหารทั่วไปในคำสั่งโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยปีการศึกษา 2546 จำแนกตามส่วนงานที่รับการกระจายอำนาจ.....	120
4.33	ร้อยละของผู้กระจายอำนาจบริหารการศึกษาในคำสั่งโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย	

- 4.45 ร้อยละของคำสั่งการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติด้านงบประมาณในคำสั่งโรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม
ปีการศึกษา 2546 จำแนกตามส่วนงานที่รับการกระจายอำนาจ 131
- 4.46 ร้อยละของคำสั่งการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติด้านบริหารทั่วไปในคำสั่งโรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม
ปีการศึกษา 2546 จำแนกตามส่วนงานที่รับการกระจายอำนาจ 132